

CARTA POR UNHA AGRICULTURA E ALIMENTACIÓN SOSTIBLES

Voces do sector agrario comprometidas coa agroecoloxía

Esta Carta é froito da reflexión e debate de colectivos de agricultores e agricultoras sobre as políticas alimentarias dos concellos da Rede de Municipios pola Agroecoloxía, e o compromiso de uns e outros coa transición alimentaria.

Vivimos tempos difíciles, nos que unhas crises se solapan con outras, e os seus efectos adversos se multiplican. A guerra de Ucraína engade dor, sufrimento e pobreza aos xerados pola pandemia de COVID-19, a emerxencia climática ou a suba dos prezos dos combustibles fósiles. En todas estas crises, o sistema agroalimentario mundial amosa a súa vulnerabilidade. A poboación, especialmente a urbana, xa non ten garantía de acceso a alimentos suficientes, axeitados e de calidade, e os agricultores que os producen xa non teñen unha renda digna garantida. Non podemos permitirnos que as solucións a estas crises rematen cunha maior presión sobre o sector agrario e sobre os recursos naturais: isto sería poñer leña ao lume.

Europa perde cada vez máis labregos e as nosas aldeas baleiranse. O sistema alimentario xera un terzo das emisións mundiais de gases de efecto invernadoiro, degrada solos e masas de auga e destrúe a biodiversidade. Ademais, enferma á poboación con dietas e alimentos pouco saudables. Pero temos coñecementos e recursos suficientes para que a agricultura pase de ser un problema a ser unha solución. Necesitamos máis agricultores, gandeiros, pescadores e pequenos transformadores para alimentar as nosas comunidades, sen enfermar á xente nin ao planeta.

O noso bo vivir depende dun sector agrícola e dun mundo rural vivo, innovador, produtivo e sostible. Diversas instancias, acordos e organismos internacionais veñen sinalando a necesidade dun cambio nos sistemas alimentarios cara á agroecoloxía e cara á deslocalización. Debemos entender a boa alimentación non como un ben, senón como un dereito básico e un ben común para toda a sociedade, incluídas as persoas que traballan en toda a cadea alimentaria. Hai coñecementos e experiencia máis que suficientes para demostralo. O presente que habitamos esixe que se reforcen, tamén, mediante políticas alimentarias ambiciosas que promovan a innovación social agroecolóxica.

Un cambio de modelo agroalimentario só tomará o camiño correcto se conta co liderado de gandeiros comprometidos coa agroecoloxía. Nas seguintes liñas describimos as principais medidas que se deben poñer en marcha para que a agricultura e a alimentación sostibles sexan en breve a realidade maioritaria nos nosos territorios, cumprindo así cos obxectivos do Pacto Verde Europeo e os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible da Axenda 2030:

ESCALA MUNICIPAL

No productivo

- ▶ Introducir competencias, unha estrutura organizativa axeitada, persoal suficiente e orzamentos específicos para abordar políticas agrarias e alimentarias sostibles en cada concello.
- ▶ Promover decididamente a produción ecolóxica e agroecolóxica.

- ▶ Crear servizos municipais de asesoramento en materia de produción con enfoque agroecolóxico que tamén recuperen, creen e/ou actualicen a figura do axente agrario ou axente de dinamización agroecolóxica local, con funcións de tutoría, asesoramento, acompañamento na explotación, formación e formación ou axentes forestais con funcións similares).
- ▶ Adaptar os procedementos administrativos para priorizar as iniciativas agroecolóxicas locais, de pequena e mediana escala que xeren máis e mellores postos de traballo e alimentos sostibles e de maior calidade.
- ▶ Reforzar o asociacionismo, a incorporación da mocidade e o acceso á terra e outros medios de produción agraria sostible, dotando a estas actuacións dos recursos e persoal necesarios para o seu desenvolvemento e incluíndo medidas de apoio, facilitación, formación e formación.
- ▶ Protexer, restaurar e revitalizar os solos agrarios -independentemente do seu dinamismo actual- e as infraestruturas de transformación agraria e agroalimentaria, buscando vías para facelos accesibles aos produtores cun enfoque agroecolóxico, especialmente aos mozos, incluíndo flexibilizando a normativa e simplificándoas. dos procedementos administrativos.

No consumo

- ▶ Desenvolver e incentivar a compra pública alimentaria con criterios de sostibilidade ecolóxica e social, que incorpore a axuda alimentaria e a atención a persoas vulnerables, priorizando alimentos ecolóxicos e locais e sistemas de garantía participativa (SPG).
- ▶ Analizar o potencial de cada territorio para cubrir a demanda alimentaria con producións locais.
- ▶ Facilitar a diversificación das canles comerciais da alimentación local e ecolóxica (pequenos comercios, mercados de venda directa e outros), e apostar firmemente pola normalización do consumo de alimentos locais e ecolóxicos para toda a poboación.

ESCALA AUTONÓMICA

No productivo

- ▶ Desenvolver adaptacións da normativa hixiénico-sanitaria ás pequenas producións e á transformación en explotación de produtos primarios agroecolóxicos.
- ▶ Xerar infraestruturas públicas (obradoiros polivalentes, matadoiros comarcais, etc.) para a produción de pequena calidade (ecolóxica, artesanal, SPG) e de distribución e loxística por parte dos produtores.
- ▶ Coordinar a execución das axudas do Pilar II da Política Agraria Común (PAC) en función de obxectivos de sustentabilidade social e ecolóxica, priorizando as explotacións que máis o precisen (pequena e mediana escala) e que máis beneficios xeran para a sociedade.(emprego de calidade e alimentación sostible e saudable).
- ▶ Adecuar os baremos das Unidades de Traballo Agrario (UTA) e as marxes brutas establecidas para acceder ás axudas segundo modelos produtivos máis sostibles, diversificados e de pequena escala, que inclúan esquemas de transformación en explotacións e venda directa.

- ▶ Acompañar e facilitar a transición agroecolóxica no sector agrario convencional, facendo fincapé na incorporación da mocidade, a partir de modelos de produción ecolóxica e mercados locais.
- ▶ Habilitar ferramentas de recoñecemento administrativo para apoiar proxectos agroecolóxicos, como o PGS.
- ▶ Xerar sistemas de pago por servizos ambientais vinculados a prácticas agroecolóxicas, incluíndo venda directa e mercados locais.

No consumo

Estimular a compra pública de alimentos sostible e responsable e desenvolver campañas de comunicación que promovan o consumo de alimentos locais e ecolóxicos, incluíndo sistemas de garantía participativa.

ESCALA ESTATAL

No productivo

- ▶ Harmonizar as axudas dos piares I e II da PAC con fins de sustentabilidade social e ecolóxica, aproveitando as fiestras de oportunidade que puidesen xerar ferramentas como o Plan Estratégico da PAC española (PEPAC), priorizando a agricultura ecolóxica, pequenas e medianas explotacións de tamaño, gandería extensiva e agricultura como título principal.
- ▶ Axustar o acceso ás axudas para as UTA e as marxes brutas dos modelos de produción, transformación e comercialización agroecolóxicas; e desenvolver estratexias de formación e apoio axustadas a estes modelos produtivos.
- ▶ Impulsar liñas específicas de apoio á mocidade, mulleres e pequenas explotacións de produción agroecolóxica, e reducir a súa carga de xestión administrativa.
- ▶ Dar un maior apoio ás estruturas asociativas vinculadas á produción sostible.
- ▶ Regular o mercado da terra para priorizar os usos agrarios para iniciativas agroecolóxicas de pequena e mediana escala, e protexer os usos agrarios, especialmente nos territorios con presión urbanística.

No consumo

Achegar ao conxunto da cidadanía produtos con enfoque agroecolóxico e realizar campañas de comunicación e sensibilización que expliquen aos consumidores as diferenzas ambientais e sociais entre este tipo de produtos e os convencionais.

As entidades integrantes da Rede de Municipios pola Agroecoloxía recoñecen a importancia de contar coa participación e o coñecemento do sector agrario para promover sistemas alimentarios locais sostibles, en consonancia coa agroecoloxía.

Este documento é, neste sentido, unha referencia importante para a organización.